

नागरिकांची सनद

पंचायत राज संस्थाची योजनाविषयक जबाबदारी

पंचायत राज व्यवस्थेतील जिल्हा परिषदा, पंचायत समित्या यामध्ये साधारणतः योजना अंमलबजावणीसाठी ग्राम व ग्रामपंचायत यांच्या स्व-उत्पन्नाच्या योजना, राज्य तालुका, उपविभाग व जिल्हास्तरावर राबविण्यात येणाऱ्या योजना व केंद्र शासन पुरस्कृत योजनांचा समावेश या प्रकरणात केलेला आहे.

अनु. क्र.	योजनेचे नाव	योजना अंमलबजावणीची जबाबदारी		
		ग्रामस्तर	तालुका/उपविभाग स्तर	जिल्हास्तर
1	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना (MGNREGS)	ग्रामविकास अधिकारी	गट विकास अधिकारी	उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्राप)
2	बायोगॅस संयंत्र	ग्रामविकास अधिकारी	कृषी अधिकारी / गट विकास अधिकारी	कृषी विकास अधिकारी
3	विशेष घटक योजना अंतर्गत विहीरी व अवजारे	ग्रामविकास अधिकारी	कृषी अधिकारी / गट विकास अधिकारी	कृषी विकास अधिकारी
4	खते बी बियाणे परवाना	-	कृषी अधिकारी	कृषी विकास अधिकारी
5	विविध मोहिमा अंतर्गत बियाणे, किटक नाशके, अवजारे इत्यादी	ग्रामविकास अधिकारी	कृषी अधिकारी / गट विकास अधिकारी	कृषी विकास अधिकारी
6	जिल्हा परिषदा / शासकीय अनुदानातून कृषि विकासाच्या इतर योजना	ग्रामविकास अधिकारी	कृषी अधिकारी / गट विकास अधिकारी	कृषी विकास अधिकारी
7	स्वर्णजयंती ग्राम स्वयंरोजगार योजना (SGSY)	ग्रामविकास अधिकारी	गट विकास अधिकारी	प्रकल्प संचालक / उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत)
8	राजीव गांधी ग्रामीण निवारा योजना	ग्रामविकास अधिकारी	गट विकास अधिकारी	प्रकल्प संचालक
9	इंदिरा आवास योजना (IAY)	ग्रामविकास अधिकारी	गट विकास अधिकारी	प्रकल्प संचालक
10	यशवंत ग्राम समृद्धी योजना	ग्रामविकास अधिकारी / कनिष्ठ अभियंता	गट विकास अधिकारी / उप अभियंता	उप.मु.का.अ. (ग्रा.प.) / कार्यकारी अभियंता
11	जिल्हा ग्राम विकास निधी अंतर्गत कामे	ग्रामविकास अधिकारी / कनिष्ठ अभियंता	गट विकास अधिकारी / उप अभियंता	उप.मु.का.अ. (ग्रा.प.) / कार्यकारी अभियंता

अनु. क्र.	योजनेचे नाव	योजना अमलबजावणीची जबाबदारी		
		ग्रामस्तर	तालुका/उपविभाग स्तर	जिल्हास्तर
12	पायाभूत सुविधा कामे (स्वर्ण जयंती स्वरोजगार योजना)	ग्रामविकास अधिकारी /कनिष्ठ अभियंता	गट विकास अधिकारी /उप अभियंता	उप.मु.का.अ. (ग्रा.प.) / कार्यकारी अभियंता
13	पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रम / हरियाली	सरपंच/ग्रामविकास अधिकारी /स्वयंसेवी संस्था/यंत्रणा	गट विकास अधिकारी/स्वयंसेवी संस्था/यंत्रणा	प्रकल्प संचालक /स्वयंसेवी संस्था/यंत्रणा
14	संपूर्ण स्वच्छता कार्यक्रम निर्मळ भारत अभियान	सरपंच/ग्रामविकास अधिकारी	गट विकास अधिकारी	उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत) संपूर्ण स्वच्छता अभियान कक्ष
15	ग्रामपंचायत स्वउत्पन्नातील कामे	सरपंच/ग्रामविकास अधिकारी /कनिष्ठ अभियंता	गट विकास अधिकारी /उप अभियंता	उप.मु.का.अ. (ग्रा.प.) / कार्यकारी अभियंता
16	दलित वस्ती सुधार योजना	सरपंच/ग्रामविकास अधिकारी /कनिष्ठ अभियंता	गट विकास अधिकारी /उप अभियंता	उप.मु.का.अ. (ग्रा.प.) / कार्यकारी अभियंता
17	समाजकल्याण विभागाच्या वैयक्तिक लाभाच्या विविध योजना	सरपंच/ग्रामविकास अधिकारी	गट विकास अधिकारी/कक्ष अधिकारी पंचायत समिती	समाजकल्याण अधिकारी
18	तेराव्या वित्त आयोगांतर्गत कामे	सरपंच/ग्रामसेवक /तांत्रिक कर्मचारी	गट विकास अधिकारी	संबंधित खाते प्रमुख /लेखा व वित्त अधिकारी
19	एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना	अंगणवाडी कार्यकती /पर्यवेक्षिका	बालविकास प्रकल्प अधिकारी	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (बा.क)
20	मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती	प्राथमिक शिक्षक	गट शिक्षण अधिकारी /गट विकास अधिकारी	समाजकल्याण अधिकारी / शिक्षण अधिकारी
21	महिला व बाल कल्याण विभागाच्या विविध योजना	अंगणवाडी कार्यकती /पर्यवेक्षिका	बालविकास प्रकल्प अधिकारी /गट विकास अधिकारी	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (बा.क)
22	स्वयं सहाय्यता बचत गटांची स्थापना व सबलीकरण	अंगणवाडी कार्यकती /पर्यवेक्षिका	बालविकास प्रकल्प अधिकारी /गट विकास अधिकारी	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (बा.क)
23	महिला समुपदेशन केंद्र	अंगणवाडी कार्यकती /पर्यवेक्षिका	बालविकास प्रकल्प अधिकारी /गट विकास अधिकारी	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (बा.क)

अनु. क्र.	योजनेचे नाव	योजना अमलबजावणीची जबाबदारी		
		ग्रामस्तर	तालुका/उपविभाग स्तर	जिल्हास्तर
25	शालेय पोषण आहार	मुख्याध्यापक /ग्रामशिक्षण समिती	गट शिक्षण अधिकारी /तहसिलदार	शिक्षणाधिकारी (प्राथ) जिल्हा पुरवठा अधिकारी
26	गणवेश वाटप	मुख्याध्यापक /ग्रामशिक्षण समिती	गट शिक्षण अधिकारी	शिक्षणाधिकारी (प्राथ)
27	सर्व शिक्षा अभियानांतर्गत बांधकामेत्तर कार्यक्रम	मुख्याध्यापक /ग्रामशिक्षण समिती	गट शिक्षण अधिकारी	शिक्षणाधिकारी (प्राथ)
28	सावित्रीबाई फुले दत्तक पालक योजना	मुख्याध्यापक /ग्रामशिक्षण समिती	गट शिक्षण अधिकारी	शिक्षणाधिकारी (प्राथ)
29	वस्ती शाळा / महात्मा फुले शिक्षण हमी केंद्रे	मुख्याध्यापक /ग्रामशिक्षण समिती	गट शिक्षण अधिकारी	शिक्षणाधिकारी (प्राथ)
30	मुलींना उपस्थित भत्ता	मुख्याध्यापक /ग्रामशिक्षण समिती	गट शिक्षण अधिकारी	शिक्षणाधिकारी (प्राथ)
31	गुणवंत विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती	मुख्याध्यापक /ग्रामशिक्षण समिती	गट शिक्षण अधिकारी	शिक्षणाधिकारी (प्राथ)
32	शिक्षण विभागाच्या शासकीय / जिल्हा परिषद निधीतील इतर योजना	मुख्याध्यापक /ग्रामशिक्षण समिती	गट शिक्षण अधिकारी	शिक्षणाधिकारी (प्राथ)
33	सर्वशिक्षा अभियानांतर्गत बांधकामे	मुख्याध्यापक / ग्राम शिक्षण समिती / कनिष्ठ अभियंता (सर्व शिक्षा अभियान)	गट शिक्षण अधिकारी / उप अभियंता	शिक्षणाधिकारी (प्राथ) कार्यकारी अभियंता (सर्व शिक्षा अभियान)
34	शाळा खोल्या बांधकामे / दुरुस्ती	मुख्याध्यापक / ग्राम शिक्षण समिती / कनिष्ठ अभियंता (सर्व शिक्षा अभियान)	गट शिक्षण अधिकारी / उप अभियंता	शिक्षणाधिकारी (प्राथ) कार्यकारी अभियंता (सर्व शिक्षा अभियान)
35	अपंग विद्यार्थ्यांना कृत्रिम अवयव	मुख्याध्यापक / ग्राम शिक्षण समिती / आरोग्य पर्यवेक्षक	गट शिक्षण अधिकारी / तालुका वैद्यकीय अधिकारी	शिक्षणाधिकारी (प्राथ) जिल्हा आरोग्य अधिकारी

अनु. क्र.	योजनेचे नाव	योजना अमलबजावणीची जबाबदारी		
		ग्रामस्तर	तालुका/उपविभाग स्तर	जिल्हास्तर
37	लसीकरण (ANM)	आरोग्य पर्यवेक्षक	तालुका आरोग्य अधिकारी	जिल्हा आरोग्य अधिकारी
38	रोग निदान शिबीरे	वैद्यकीय अधिकारी	तालुका आरोग्य अधिकारी	जिल्हा आरोग्य अधिकारी
39	कुटुंब कल्याण कार्यक्रम	आरोग्य कर्मचारी वैद्यकीय अधिकारी	गट शिक्षणाधिकारी/ तालुका आरोग्य अधिकारी	जिल्हा आरोग्य अधिकारी
40	प्राथमिक आरोग्य केंद्र उपकेंद्र बांधकामे	कनिष्ठ अभियंता / वैद्यकीय अधिकारी	उप अभियंता / तालुका आरोग्य अधिकारी	कार्यकारी अभियंता / जिल्हा आरोग्य अधिकारी
41	जननी सुरक्षा योजना	वैद्यकीय अधिकारी ग्राम आरोग्य पोषण समित	गट विकास अधिकारी / तालुका आरोग्य अधिकारी	जिल्हा आरोग्य अधिकारी
42	पिण्याचे पाण्याचे नमुने तपासणे	ग्रामसेवक / आरोग्य सेवक	गट विकास अधिकारी / तालुका आरोग्य अधिकारी	जिल्हा आरोग्य अधिकारी
43	इतर राष्ट्रीय आरोग्य कार्यक्रम अंथत्व/ कृष्ठरोग निर्मूलन / क्षय रोग / हिंताप / हत्तीरोग आरोग्य पर्यवेक्षक / वैद्यकीय अधिकारी तालुका आरोग्य अधिकारी जिल्हा आरोग्य अधिकारी निर्मूलन	आरोग्य पर्यवेक्षक / वैद्यकीय अधिकारी	तालुका आरोग्य अधिकारी	जिल्हा आरोग्य अधिकारी
44	प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजना	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (बाधकाम)	कार्यकारी अभियंता (बाधकाम)
45	सर्व योजनांतर्गत रस्त्यांची व पुलांची कामे	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (बाधकाम)	कार्यकारी अभियंता (बाधकाम)
46	वैधनिक विकास कामे	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (बाधकाम)	कार्यकारी अभियंता (बाधकाम)
47	स्थानिक विकास निधी	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (बाधकाम)	कार्यकारी अभियंता (बाधकाम)
48	खासदार विकास निधी अंतर्गत कामे	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (बाधकाम)	कार्यकारी अभियंता (बाधकाम)

अनु. क्र.	योजनेचे नाव	योजना अमलबजावणीची जबाबदारी		
		ग्रामस्तर	तालुका/उपविभाग स्तर	जिल्हास्तर
50	पुरहानी कामे	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (बांधकाम)	कार्यकारी अभियंता (बांधकाम)
51	डोंगरी विकास निधी कामे	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (बांधकाम)	कार्यकारी अभियंता (बांधकाम)
52	महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनांतर्गत कामे	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (बांधकाम)	कार्यकारी अभियंता (बांधकाम)
53	लघुसिंचन पाझर तलाव कामे	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (लघु पाटबंधारे विभाग)	कार्यकारी अभियंता (सिंचन)
54	कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे कामे	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (लघु पाटबंधारे विभाग)	कार्यकारी अभियंता (सिंचन)
55	लघु पाटबंधारे दुरुस्ती कामे	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता (लघु पाटबंधारे विभाग)	कार्यकारी अभियंता (सिंचन)
56	स्थानिक विकास निधी अंतर्गत पाणी पुरवठा	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता	कार्यकारी अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा)
57	रोजगार हमी योजनेंतर्गत जवाहर विहीरी	कनिष्ठ अभियंता / ग्रामसेवक	उप अभियंता लघु पाटबंधारे विभाग / गट विकास अधिकारी	कार्यकारी अभियंता (सिंचन)
58	तीर्थक्षेत्र विकास निधी कामे	कनिष्ठ अभियंता / ग्रामसेवक	उप अभियंता गट विकास अधिकारी	कार्यकारी अभियंता (बांधकाम) / उ.मु. का.अ (पंचायत)
59	ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांतर्गत कामे	ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती	उप अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा)	कार्यकारी अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा)
60	जलस्वराज्य बाह्य अर्थसहाय्य योजनांतर्गत कामे	ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती	उप अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा) गट विकास अधिकारी	कार्यकारी अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा) (डीएफटी)
61	शिवकालीन पाणी साठवण योजना	ग्राम पाणी पुरवठा स्वच्छता समिती	उप अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा) गट विकास अधिकारी	कार्यकारी अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा) वरिष्ठ भूवैज्ञानिक
62	विधन विहीर कार्यक्रम	ग्राम पाणी पुरवठा स्वच्छता समिती	उप अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा)	कार्यकारी अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा) भूवैज्ञानिक भूजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणा

अनु. क्र.	योजनेचे नाव	योजना अमलबजावणीची जबाबदारी		
		ग्रामस्तर	तालुका/उपविभाग स्तर	जिल्हास्तर
64	जनावरांचे लसीकरण व औषधोपचार	पशुधन पर्यवेक्षक / पशुधन विकास अधिकारी	पशुधन विकास अधिकारी (विस्तार)	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी
65	जनावरांची रोग निदान शिबीरे	पशुधन पर्यवेक्षक / पशुधन विकास अधिकारी	पशुधन विकास अधिकारी (विस्तार)	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी
66	कृत्रिम रेतन कार्यक्रम	पशुधन पर्यवेक्षक / पशुधन विकास अधिकारी	पशुधन विकास अधिकारी (विस्तार)	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी
67	जिल्हा परिषद / शासकीय अनुदानातून पशुसंवर्धन विकासाच्या इतर योजना	पशुधन पर्यवेक्षक / पशुधन विकास अधिकारी	पशुधन विकास अधिकारी (विस्तार)	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी

टीप. योजनाच्या अंमल बजावणीच्या जबाबदारी तसेच वरील योजनांची यादी हि केवळ मार्गदर्शक स्वरुपाची असून, स्थानिक परिस्थितीनुसार यात बदल असू शकतो.

नतिशा माथुर (भा.प्र.से.)मुख्य
कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद, परभणी